

Mihkel Lepper kui fotograaf

Artur Adsonile antakse 50. aasta juubelil üle auaadress. Keskul kirjanik Henrik Visnapuu, paremal Eduard Hubel. 1939. a. Foto: A. Kalm. EFA 0-28026

Mihkel Lepper (1900 Varssavi – 1980 Stockholm) on meile eelkõike tuntud kui ennesõja-aegne filmimees – näitleja filmides „Mineviku varjud” (1924, komtuur Konrad von Eulenberg), „Tšeka komissar Miroštšenko” (1925, komissar Miroštšenko), „Jüri Rumm” (1929, sandarmiohviter), „Dollarid” (1930, üliõpilane Gustav Mets). Viimase filmi on ta ka lavastanud.

Näitlejaks õppis ta Eesti esimeses filmistuudios „Estonia-Film” koos Elsa Silberiga, kes on samuti mänginud ülalnimetatud filmides (v. a. „Dollarid”).

Samal ajal töötas Mihkel Lepper osaühingu „Mootor” garaažis, 1940. aastal lahkus ümberasujana Saksamaale. Sõja ajal tegutses rindefotograafina Prantsusmaal ja valmistas õppefilme Landesfilmstelle juures. Pärast sõda asus elama Rootsi, kus töötas vabakutselise fotograafina. Ta võttis agaralt osa Rootsis elavate eestlaste tegemistest, mida tõestab mahukas fotokogu – meil on olemas kogunisti 9657 negatiivi aastatest 1954–1980. Teemade ring on lai, siiski moodustavad suurema osa igasugused tähtpäevad ja koosolekud. Peetud on Eesti Vabariigi aastapäevi, laulupidusid, ESTO päevi, juubeleid ja matuseid, aga samas annab see kõik pildi sellest, kui elav ja mitmekesine oli eesti kogukond Rootsis: lasteaiad, teatritegemised, käsitöö, erinevad ettevõtmised kultuuri vallas, mida kõike üles lugeda ei jõuagi. Paar fotot on lisatud illustreerimaks eestlaste majandustegevust.

Siiski tuleb tunnistada, et valisin fotograaf Lepperi seetõttu, et leidsin fotosid Marie Underist ja Artur Adsonist, kelle tegevusest filmitsensorina räägib Kadri Kanteri artikkel. See seletab seda, et paar fotot, mis kujutavad Artur Adsonit ja Marie Underit, ei ole Mihkel Lepperi tehtud (üks neist tagakaanel). Küll on fotograaf Lepper Marie Underi sünnipäevad erinevatel aastatel Stockholmis vägagi truult jäädvustanud.

Lõpetuseks tuleb nentida, et Mihkel Lepper fotografeeris pea kuni surmani – kogus leidub veel 1980. aastal dateeritud fotosid.

Ivi Tomingas

Marie Underi 75 aasta juubeli tähistamine Stockholmis märtsis 1958. Foto: Mihkel Lepper. EFA 1-13262

Marie Under sünnipäeval kodus koos tütar Hedda ja abikaasa Artur Adsoniga Stockholmis 1958. aastal. Foto: Mihkel Lepper. EFA 1-13267

Kultuuripreemia üleandmine Käbi Lareteile 1977. a. Stockholmis. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321463

Lapsed esinevad Ernst Idla 75 aasta juubelitepeol 1976. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-322610

REE (Rootsi Eestlaste Esindus) naisringi moenäitus Eesti Majas Stockholmis 1974. a. Foto Mihkel Lepper.
EFA 0-321305

REE üldvalimiste häältelugemine Eesti Majas Stockholmis 1974. a. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321323

Lapsed külastavad fotonäitust Vabadussõjast Stockholmi Eesti Majas 1978. a. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321441

Skaudid Jakobi kirikus Stockholmis 1971. a. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321667

Eesti Maja 1970. a. Stockholmis. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321905

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine 1980. a. Stockholmis. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-321603

Peekeri pagaritöökoda Stockholmis 1975. a. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-322202

Ringi raadioäri Stockholmis 1976. a. Foto: Mihkel Lepper. EFA 0-322264

Ivi Tomingas

(1958), arhivaar, RA Filmiarhiiv, Ristiku 84, 10318 Tallinn, Ivi.Tomingas@ra.ee